

BELEIDSNOTA
MINISTERIE VAN RUIMTELIJKE ORDENING EN
MILIEU
SEPTEMBER 2020

Contents

Contents.....	1
Voorwoord.....	2
Inleiding.....	3
Taakstelling van het Ministerie.....	4
Institutionele capaciteit.....	6
Beleidsdoelen.....	12
Beleidsprioriteiten ROM.....	15
Milieu- en geodata: beschikbaarheid en toegankelijkheid.....	16
Inventarisatie van publieke terreinen.....	16
Gevaarlijke stoffen.....	17
Kwik verontreiniging buiten de goudsector.....	18
Operationaliseren Milieu Effecten Analyse proces.....	19
Hervormingsbeleid Milieu.....	20
Afvalmanagement.....	20
Regulering van industriële milieuvervuiling.....	20
Operationalisering Milieu Raamwet.....	21
Randvoorwaarden NMA.....	21
Prioriteitstelling.....	22
Milieu informatie verstrekking.....	22
Hervormingsbeleid Ruimtelijke Ordening.....	24
Bestemmingsplannen.....	24
Vernieuwde richtlijnen voor verkavelingsplannen.....	24
Nationale Nota Ruimtelijke Ordening.....	25
Wet Ruimtelijke Ordening.....	25
Ontwikkelingsplan Paramaribo.....	26
Low Cost Verbetering van de Verkeerscirculatie in Groot-Paramaribo.....	26
Nieuw industriegebied Paranam.....	26
Ruimtelijke ordeningsplannen dorpsgemeenschappen.....	26
Duurzame financieringsmechanismen.....	28
1. REDD+.....	28
2. HFLD.....	28
3. Bilaterale financieringsmechanismen.....	29
4. Nationaal Milieufonds.....	30

Voorwoord

Het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu is per presidentieel besluit van 16 juli 2020 ingesteld als antwoord op de roep naar meer aandacht voor de ruimtelijke ordening en een meer daadkrachtig milieubeleid. In het regeerakkoord 2020-2025 welk door de vier coalitiepartijen is getekend, is ruime aandacht besteed aan de beleidsgebieden van de ruimtelijke ordening en milieu. Twee gebieden die overigens niet los van elkaar gezien kunnen worden.

Als eerste minister van dit ministerie beseft ik dat ik een enorme uitdaging aan ga, niet alleen vanwege het feit dat het ministerie praktisch vanuit een nulpunt start maar ook vanwege het feit dat de financieel economische omstandigheden, gecombineerd met de gevolgen van de COVID pandemie en het tekort aan gespecialiseerd kader, de andere beleidsgebieden op de ultra korte termijn dringender maken dan ruimtelijke ordening en milieu.

De aandacht voor onze leefomgeving mag echter niet verslappen. De financieel economische crisis, de covid pandemie en het tekort aan kader zijn bedreigingen voor onze generatie. De bedreigingen die voortkomen uit de ondoordachte inrichting van onze leefomgeving en vooral de verwaarlozing van ons milieu, overstijgen onze generatie. Ze zijn een bedreiging voor de mensheid. Uit dit gegeven halen wij inspiratie om de grote uitdaging met enthousiasme en zelfvertrouwen aan te gaan.

De ondersteuning vanuit de gemeenschap in de afgelopen twee maanden, vormen eveneens een bron van inspiratie. Spontane en vrijblijvende kwaliteitsadviezen, materiele bijdragen in de vorm van apparatuur, meubilair en waardevolle rapporten zijn allen het bewijs dat er een gemeenschappelijke, politiek overstijgende, committering is om onze woon- en leefomgeving beter te maken. Het past ook om alle personen en organisaties te bedanken die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit document. Indien wij erin slagen de samenwerking op deze voet voort te zetten, zullen wij zeker ook succesvol zijn in de uitvoering van het gemeenschappelijk geformuleerd beleid .

Paramaribo, 15 september 2020

Silvano A. Tjong-Ahin

Minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu

Aan dit document hebben bijgedragen:

Ivette Patterzon, Ramon Kadirbaks, Lloyd Kotzebue, Nancy del Prado, Cedric Nelom, het SPASU-bestuur o.l.v Angelika Namdar, Timothy Zuiverloon, Vanuessa Gefferie-Stuger, Wendy van Klaveren, Marci Gompers-Small, Nesseley Louisville, Charlene Sanches, Gina Griffith, Sharoma Ramawadh, Vanessa Sabajo, Janet van Klaveren, Jiechel Kasandiredjo, Meredith Henry-Cumberbatch, Johan Martinus en Rajesh Rajcomar.

Inleiding

Reeds jaren is er een luide roep vanuit de samenleving om de Ruimtelijke Ordening hoger op de prioriteitenlijst van het beleid te plaatsen. De noodzaak voor een ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) moet verklaard worden door de zichtbare wanorde, de grote schandalen m.b.t. onmaatschappelijke gronduitgifte, de duidelijke wildgroei van woongebieden die niet beantwoorden aan de normen van optimale leefbaarheid, en de ongeordende en onsamenhangende uitstraling van onze stad alsmede de onwetendheid over sluipende milieugevaren die sporadisch aan het licht komen.

Hoewel wordt aangenomen dat ons land beschikt over een enorm overschot aan grond, is er nog geen sprake van voldoende beschikbaarheid van leefbare en goed ontwikkelde woongebieden. De uitbreiding van woongebieden is in de afgelopen periode gedreven door een drang van de overheid om zo veel mogelijk bouwpercelen uit te geven zonder dat voldoende rekening is gehouden met de ligging, wooncondities, geschikte infrastructuur en mogelijke strategische bestemming van de gronden.

Op het gebied van milieu heeft Suriname met een percentage bosbedekking van 93% de reputatie opgebouwd van het land met de meeste bosbedekking ter wereld. Samen met een selecte groep landen vormt Suriname de “High Forest cover Low Deforestation” landen (HFLD) landen. Deze reputatie wordt echter overschaduwd door andere milieu problemen zoals het verkeerd gebruik van gevaarlijke stoffen, de onverantwoorde vernietiging van het bos, de vernietiging van de natuurlijke kustbescherming en de onverantwoorde vernietiging van ons bos die een dreiging vormen voor het behoud en duurzaam gebruik van de biodiversiteit. De manier waarop wij omgaan met ons milieu vormt een bedreiging voor ons als mens, de dieren en de planten.

Het Ministerie van ROM is opgezet met een duidelijk doel en dat is om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid van de leefomgeving wordt verbeterd. Dat onze kinderen erop kunnen vertrouwen dat ook zij en hun nakomelingen zullen kunnen genieten van een Switi Sranang. Een geordend land waar we op een verantwoorde manier omgaan met de schepping.

De uitdagingen om dit doel te bereiken zijn gigantisch omdat vele van onze gewoontes en gebruiken, alsmede de drang om snel te produceren en een financiële inhaalslag te maken, het moeilijk maken om verbetering te brengen. Gedragsombuiging vergt veel tijd, inventiviteit en inspanning. Gelukkig heeft de huidige regering met de instelling van dit ministerie een signaal gegeven dat de politieke wil bestaat om hierin verbetering te brengen. Aan het Ministerie de taak om de condities te creëren om het beleid m.b.t. de Ruimtelijke Ordening en Milieu duurzaam en effectief te doen gelden. Onder de huidige moeilijke economische omstandigheden is het een vanzelfsprekende opdracht dat het beleid voor de aanpak van de problemen op de gebieden van Ruimtelijke Ordening en Milieu, zich voornamelijk oriënteert op low-budget oplossingen.

Taakstelling van het Ministerie

De formulering van de taakstelling van het ministerie heeft veel voeten in de aarde gehad. Veel ruimtelijke ordeningstaken zijn door de jaren heen verankerd in een scala van wetten, Staatsbesluiten en beschikkingen, ondergebracht bij verschillende instanties. Toch bestaat het besef dat er bij de samenstelling van de taakstelling geen sprake kan zijn van een simpele optelling van bestaande verkavelde taken omdat de principes over Ruimtelijke Ordening door de jaren heen zijn gewijzigd en derhalve de taakstelling van het ministerie helemaal opnieuw moet worden beschouwd, wellicht ook binnen het kader van de volledige herijking van taken van alle overige ministeries. Het laatstgenoemde is echter nog niet aan de orde dus is toch gekozen voor de overheveling van taken, de Ruimtelijke Ordening betreffende, van het vroegere ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (RGB) alsook van de Milieu organen die waren ondergebracht bij het kabinet van de President, het Coördinaatschap Milieu en het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS).

Met het Ministerie van Openbare Werken zijn afspraken gemaakt over de geleidelijke overheveling van geselecteerde taken die liggen op het vlak van de planning. Met name de verkeersplannen en de vaststelling van normen voor verkavelingen zullen behoren tot de taakstelling van ROM.

Met betrekking tot milieu ontbreekt het momenteel aan een integraal milieubeleid in Suriname. In de afgelopen jaren zijn er voor diverse thematische gebieden van het milieu, plannen en rapporten geformuleerd die allen min of meer een raamwerk creëren voor het milieubeleid. Uit diverse analyses bij het uitvoeren van milieuprojecten is gebleken dat de fragmentatie van beleid en beleidsmaatregelen, vanwege de betrokkenheid van een aantal ministeries bij milieu aangelegenheden, een barrière vormen om tot eenduidigheid van milieubeleid te geraken en wat tot heden de adequate aanpak van milieuvraagstukken bemoeilijkt. Met de instelling van het Ministerie van ROM waarbij het totaal milieu gebeuren wordt gecoördineerd vanuit dit ministerie, heeft de Regering Santhoki-Brunswijk benadrukt dat ruimtelijke ordening en milieu hoge prioriteit genieten en dat deze beleidsgebieden beter zullen evolueren vanuit een gespecialiseerd ministerie. Hiermee heeft zij zich duidelijk gecommitteerd aan het belang van het structureren van dit beleidsgebied binnen de overheid en te geraken tot een fundamentele en effectieve aanpak van de nationale milieuvraagstukken.

Vooralsnog is de volgende taakstelling voor het Ministerie geformuleerd:

Op het gebied van de ruimtelijke ordening:

1. Het zorgdragen voor een deugdelijke ruimtelijke ordening en het bevorderen hiervan in de algemene zin des woord, het één en ander in samenspraak met relevante ministeries en instituten waaronder, de Ministeries van Regionale Ontwikkeling en Sport, Openbare Werken, Grondbeleid en Bosbeheer, Natuurlijke Hulpbronnen en Landbouw Veeteelt en Visserij;
2. Het ontwikkelen en coördineren van het nationaal beleid ter zake de ruimtelijke ordening zoveel als mogelijk afgestemd op de meerjaren- en korte termijn

ontwikkelingsplanning die in het kader van de beleidsdoelen van de Regering wordt vastgesteld, het een en ander zoals is voorzien in de Planwet met alle bijbehorende aanpassingen en wijzigingen;

3. Het ontwikkelen van structuur- en bestemmingsplannen zoals is voorzien in de stedenbouwkundige wet met alle bijbehorende aanpassingen en wijzigingen, alsmede het houden van toezicht op de naleving van deze plannen zowel ruraal, urbaan als regionaal niveau;
4. Het in stand houden en periodiek actualiseren van een landinformatiebestand;
5. De productie en coördinatie van de nationale basiskaart van Suriname
6. Het, als onderdeel van het ontwikkelingsproces van Structuur- en bestemmingsplannen, identificeren en registreren van publieke terreinen alsmede de vaststelling van restricties voortvloeiend uit culturele, ecologische, sociaal maatschappelijke, historische, wetenschappelijke of andere overwegingen voor zover die het algemeen belang ten goede komen.
7. Het zorgdragen voor de topografie, de cartografie, het bodemonderzoek en de bodemkartering van alle gronden, gelegen in het nationaal territorium van de Republiek Suriname
8. Het zorgdragen voor de controle op de naleving van de wettelijk geldende regels en voorschriften met betrekking tot ruimtelijke ordening, geodesie en milieu, zonodig in interdepartementaal verband.

Op het gebied van Milieu:

1. Het scheppen en bevorderen van de condities nodig voor de bescherming van de natuur en voor het behoud van de ecologische balans;
2. De voorbereiding van een milieubeleidsplan;
3. Het coördineren en het monitoren van de uitvoering van het nationaal milieubeleid; dit in samenwerking met de relevante ministeries en instanties;
4. Het identificeren en vaststellen van nationale prioriteiten ter zake milieu welke onderdeel zijn van de nationale milieustrategie zoals opgenomen in het Ontwikkelingsplan van Suriname;
5. Het voorbereiden van nationale milieuwetgeving en het actualiseren van bestaande milieu (gerelateerde) wetten;
6. Het houden van toezicht op de implementatie en naleving van de verplichtingen van de milieu gerelateerde verdragen;
7. Het ontwikkelen en onderhouden van samenwerkingsmechanismen en partnerschappen teneinde op efficiënte en effectieve wijze te kunnen voldoen aan de nationale en internationale milieuverplichtingen;
8. Het bevorderen van de bevolkingsparticipatie in het milieugebeuren in Suriname;
9. Het stimuleren van het gebruik van milieuvriendelijke technologieën;
10. Het uitoefenen van controle op de naleving van milieu gerelateerde regels en voorschriften in productieactiviteiten;
11. Het stimuleren van milieuonderwijs in Suriname in samenspraak met het ministerie belast met educatie.

Institutionele capaciteit

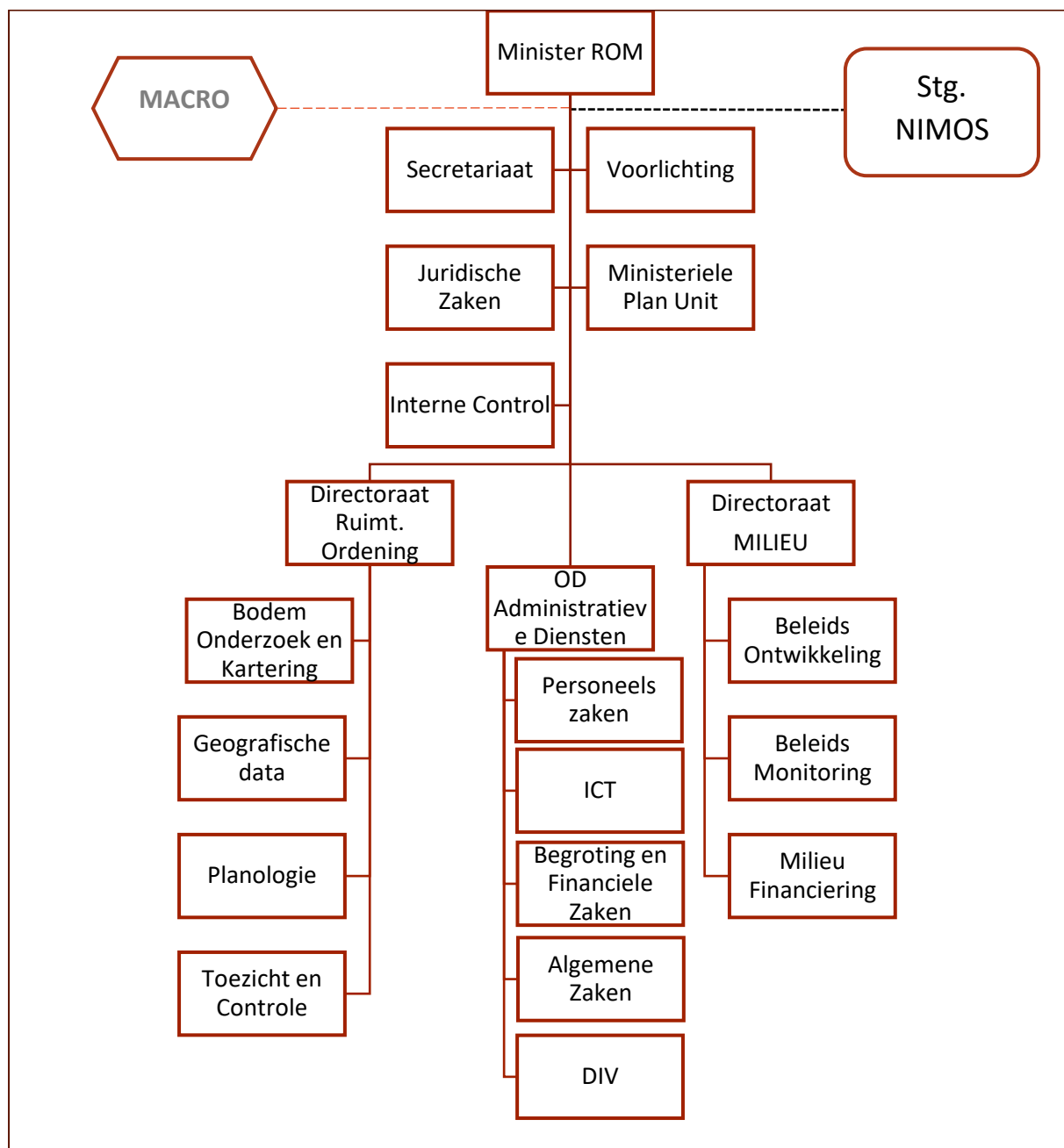
De opbouw van institutionele capaciteit van het Ministerie is een uitdaging vooral op het gebied van de ruimtelijke ordening. Voor wat betreft het directoraat Milieu is de staf van het Coördinaatschap Milieu overgenomen alsmede de stichting NIMOS. Deze twee instituten hebben een redelijke capaciteit waardoor het milieubeleid binnen niet al te lange tijd op volle kracht kan functioneren. Voor wat betreft de Ruimtelijke Ordening is er een enorm tekort aan kader. Vanuit het vroegere Ministerie van RGB is het onder-directoraat Ruimtelijke Ordening overgeheveld bestaande uit slechts vier personeelsleden. Het Ministerie van ROM zal derhalve een agressieve en creatieve werving van deskundigen moeten starten om het directoraat te bemensen met gekwalificeerde krachten die invulling zullen moeten geven aan het beleid.

Vooralsnog zal het tekort aan capaciteit worden opgevangen door de instelling van een Multidisciplinaire Advies Commissie voor de Ruimtelijke Ordening (MACRO). Deze commissie zal bemest worden door deskundigen buiten de overheid waaronder ervaren ingenieurs, sociaalgeografen, urban planner en andere disciplines. Deze commissie zal op aanvraag, beleidsadviezen geven aan de Minister van ROM.

Het Ministerie wordt opgebouwd uit twee directoraten, namelijk het directoraat van Milieu (DVM) en het directoraat van Ruimtelijke Ordening (DRO). Verder is er een onder-directoraat belast met de administratieve diensten (ODAD) dat wordt ingezet voor de ondersteuning van het hele ministerie en ressorteert onder de Minister. Het beoogt personeelsbestand is zevenentachtig werknemers waarvan ca 48% procent bestaat uit hoger opgeleid personeel en ca 40% uit personeel met een middelbaar opleidingsniveau. De ambitie van het ministerie is om een relatief kleine en efficiënte organisatie neer te zetten die hoge kwaliteit publieke diensten verleent. Interactie met de particuliere sector, andere overheidsinstanties en NGO's zal meer dan normaal moeten plaatsvinden. Ten eerste om het tekort aan beschikbaar kader op te vangen en ten tweede om een breed draagvlak te creëren voor het gevoerde beleid.

De organisatie van het Ministerie van ROM wordt weergegeven in het volgend organogram:

ORGANOGRAM VAN HET MINISTERIE VAN RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU

Taakstelling en verdeling onder de hoofdafdelingen

	Taakstelling Ruimtelijke Ordening	Afdeling	Bemensing naar opleidingsniveau			Totaal personeel
			HBO	MBO	LBO	
1	Het zorgdragen voor een deugdelijke ruimtelijke ordening en het bevorderen hiervan in de algemene zin des woord, het één en ander in samenspraak met relevante ministeries en instituten waaronder, de Ministeries van Regionale Ontwikkeling en Sport, Openbare Werken, Grondbeleid en Bosbeheer, Natuurlijke Hulpbronnen en Landbouw Veeteelt en Visserij;	Hoofdtak van de Directeur Ruimtelijke Ordening	1			1
2	Het ontwikkelen en coördineren van het nationaal beleid ter zake de ruimtelijke ordening zoveel als mogelijk afgestemd op de meerjaren- en korte termijn ontwikkelingsplanning die in het kader van de beleidsdoelen van de Regering wordt vastgesteld, het een en ander zoals is voorzien in de Planwet met alle bijbehorende aanpassingen en wijzigingen;	Planologie	5	5		10
3	Het ontwikkelen van structuur- en bestemmingsplannen zoals is voorzien in de stedenbouwkundige wet met alle bijbehorende aanpassingen en wijzigingen, alsmede het houden van toezicht op de naleving van deze plannen zowel ruraal, urbaan als regionaal niveau;					
6	Het, als onderdeel van het ontwikkelingsproces van Structuur- en bestemmingsplannen, identificeren en registreren van publieke terreinen alsmede de vaststelling van restricties voortvloeiend uit culturele, ecologische, sociaal maatschappelijke, historische, wetenschappelijke of andere overwegingen voor zover die het algemeen belang ten goede komen.					
7	Het zorgdragen voor de topografie, de cartografie, het bodemonderzoek en de bodemkartering van alle gronden, gelegen in het nationaal territorium van de Republiek Suriname	Bodem onderzoek en Kartering	2	2		4
8	Het zorgdragen voor de controle op de naleving van de wettelijk geldende regels en voorschriften met betrekking tot ruimtelijke ordening, geodesie en milieu, zo nodig in interdepartementaal verband	Toezicht en Controle	3	1		4
4	Het in stand houden en periodiek actualiseren van een landinformatiebestand	Geografische Dataverzorging	2	2		4
5	De productie en coördinatie van de nationale basiskaart van Suriname					
Totaal Personeel Ruimtelijke Ordening			13	10		23

	Taakstelling Milieu	Afdeling	Bemensing naar opleidingsniveau			
			HBO	MBO	LBO	
1	Het scheppen en bevorderen van de condities nodig voor de bescherming van de natuur en voor het behoud van de ecologische balans;	Beleids Ontwikkeling & Milieu Financiering	8	2		10
2	De voorbereiding van een milieubeleidsplan;					
3	Het identificeren en vaststellen van nationale prioriteiten ter zake milieu welke onderdeel zijn van de nationale milieustrategie zoals opgenomen in het Ontwikkelingsplan van Suriname					
4	Het ontwikkelen en onderhouden van samenwerkingsmechanismen en partnerschappen teneinde op efficiënte en effectieve wijze te kunnen voldoen aan de nationale en internationale milieuverplichtingen					
5	Het stimuleren van het gebruik van milieuvriendelijke technologieën;					
6	Het stimuleren van milieuonderwijs in Suriname in samenspraak met het ministerie belast met educatie.					
7	Het bevorderen van de bevolkingsparticipatie in het milieugebeuren in Suriname;					
8	Het voorbereiden van nationale milieuwetgeving en het actualiseren van bestaande milieu (gerelateerde) wetten;					
9	Het houden van toezicht op de implementatie en naleving van de verplichtingen van de milieu gerelateerde verdragen	Beleids Monitoring	4	2		6
10	Het uitoefenen van controle op de naleving van milieu gerelateerde regels en voorschriften in productieactiviteiten;	NIMOS & Beleidsmonit ring	NVT			
11	Het coördineren en het monitoren van de uitvoering van het nationaal milieubeleid; dit in samenwerking met de relevante ministeries en instanties;	Hoofdt taak van de Direct eur Milieu	1			1
			13	4		17

Ondersteunende Diensten					
Afdeling		Bemensing naar minimaal opleidingsniveau			
		HBO	MBO	LBO	
	Onderdirecteur Administratieve Diensten	1			
	Personeelszaken	2	2		4
	Documentatie		4		4
	Begroting en Financiële Zaken	3	2		5
	Algemene Huishoudelijke Dienst		2	10	12
	Automatisering	2	2		4
	Secretariaat		6		6
	Voorlichting	2	1		3
	Onderzoek Planning en Monitoring	3	2		5
	Juridische Zaken	1			1
	Interne Controle	2			2
	Subtotaal ondersteunende diensten	16	21	10	47
	Generaal Totaal Personeel ROM	42	35	10	87

Naast de personele invulling is er nog de uitdaging van huisvesting voor het Ministerie. Voorlopig is het Ministerie zeer beperkt ondergebracht in het gebouw van het Ministerie van Financiën aan de Jamaluddinstraat. Door de Minister van Financiën is ca 70m² aan ruimte beschikbaar gesteld verdeeld over drie kantoorruimten. Hiermee kunnen de Minister ROM en zijn secretariaat worden geacommodeerd. Het personeel van Milieu (16) is nog ondergebracht aan de Swalmbergstraat in een huurpand dat vanwege wanbetaling in de afgelopen jaren, spoedig ontruimd moet worden. Het personeel van wat het directoraat Ruimtelijke Ordening moet worden, is voorlopig nog in het gebouw van het Ministerie van Grondbeleid en Bosbeheer ondergebracht. Dit betekent dat de volledige bezetting ook nog beperkt zal worden door het gebrek aan kantoorruimte.

Gelet op het feit dat het Ministerie nog geen begroting heeft, is het ook niet mogelijk om op korte termijn aanschaffingen te doen. Vooralsnog is het kantoormeubilair door het Ministerie van Financiën beschikbaar gesteld. In de loop van 2021 zal deze post zwaar drukken op de begroting omdat er behoefte is aan de aanschaf van nieuw meubilair, computer equipment en andere kantoorartikelen zoals hieronder weergegeven¹.

¹ Dit overzicht is exclusief NIMOS

	Beschikbaar	Bij maximale bezetting	Aan te schaffen	Geraamd budget In USD	In USD PSTUK
Bureaus	18	80	62	21.700	350
Bureaustoelen	18	80	62	12.400	200
Gastenstoelen	15	150	135	11.475	85
Vergaderstoelen	14	30	16	1.360	85
Kasten	13	26	13	3.900	300
PC stations	2	80	78	39.000	500
Laptops	15	30	15	15.000	1.000
Projector en scherm	1	2	1	300	300
Printers	4	5 netwerk pr.	5+10	10.500	300+500
Kopieerapparaat	1 bruikleen	2	2	6.000	3000
Auto's	1	5	4	120.000	30K
Totaal opstart aanschaffingen				241.635	

Begroting Ministerie van ROM

Omschrijving	Operationele uitgaven		Programma's Projecten excl.donor middelen	Totaal Gehele dienst totaal
	Lopende uitgaven *1000	Kapitaal Uitgaven		
Concept NvW 2020 initieel	4.061	1.227	4.263	9.551
Concept NvW 2020_Budgetkader	2.295	87	3.636	6.018
Concept Ontwerp Begroting 2021	16.994	2.831	10.685	30.510
Ontwerpbegroting Budgetkader				12.000

Een confrontatie tussen de nota van wijziging en de begroting 2021 enerzijds, en de budgetkaders anderzijds wijst uit dat het Ministerie van ROM niet operationeel te maken is met de beperkingen opgelegd door het Ministerie van Financiën. Hoewel voldoende begrip is voor de financiële crisis, kunnen de uitgangspunten gesteld m.b.t. de beheersing van het begrotingstekort nimmer van toepassing zijn op een nieuw ministerie dat van een praktisch nulpunt opgebouwd moet worden. De budgetkaders (een maximale begroting van SRD 12 mln) zijn onvoldoende om kantoorinventaris aan te schaffen, de subsidie aan NIMOS te garanderen of zelf salarissen te betalen bij een volle bezetting. Een heronderhandeling met het Ministerie van Financiën is in dit kader eminent.

Beleidsdoelen

Het Ministerie van ROM heeft als algemene doelstelling:

het zorgdragen voor een optimale, duurzame en gecoördineerde aanwending en benutting van de hulpbronnen bodem, water, lucht en biodiversiteit en ecosystemen van ons grondgebied, waarbij mens en milieu centraal staan.

De doelstellingen van het Ministerie komen in ruime mate overeen met de internationaal vastgestelde ontwikkelingsdoelen, de Sustainable Development Goals (SDGs).

Met betrekking tot de ruimtelijke ordening is er sprake van een voortdurende zoektocht naar de optimale combinatie tussen economische, sociaal maatschappelijke en milieu verantwoorde overwegingen bij de inrichting van onze woon- en leefruimte. In dit kader geven de SDGs nummers 6, 11, 13, 14 en 15 de richting.

Bij SDG no 6 gaat het over veilig drinkwater en goede en sanitaire voorzieningen die een positieve invloed hebben op andere doelstellingen zoals voedselveiligheid, onderwijs en gezondheid. Veel afval wordt in de vrije natuur geloosd en om de kwaliteit van water te verbeteren moet deze vervuiling stoppen en het afvalwater worden gezuiverd.. Alle landen moeten in 2030 een goed werkend waterbeheersysteem hebben. De lozing van gevaarlijke chemicaliën en fecaliën in het oppervlaktewater moet worden gereguleerd.

In Sustainable Development Goal 11 is er internationale consensus dat er sprake moet zijn van duurzame steden en gemeenschappen, waarbij de inrichting van steden en gemeenschappen op een duurzame wijze moet plaatsvinden. Kortom de staat zal ervoor moeten zorgdragen dat woongemeenschappen betaalbaar zijn, veilig, alsook toegankelijk voor ouderen en kinderen.

SDG13 handelt over de acties tegen klimaatverandering en natuurrampen. Suriname heeft de afgelopen periode een verhoogde ambitie getoond als het gaat om het klimaatverdrag (UNFCCC) en het Parijs Akkoord. Suriname heeft in 2019 haar tweede Nationally Determined Contribution (NDC) geformuleerd en vervolgens dit rapport als tweede land in de wereld ingediend tijdens de UNFCCC COP25 in Madrid, Spanje. Daarnaast heeft Suriname ook een Nationally Appropriate Mitigation Action (NAMA) en een National Adaptation Plan (NAP) geformuleerd en ingediend bij het UNFCCC-secretariaat. De focus de komende periode is gericht op het implementeren van acties en maatregelen opgenomen in deze beleidsdocumenten.

SDG 14 handelt over de zorg voor het leven in water; het behoud en duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en de mariene hulpbronnen. Vanwege het uitbreiden van onze kustlijn van 200 naar ± 345 zeemijlen, waarbij er rekening wordt gehouden met zaken als overbevissing, bedreigde diersoorten en de grote aardolie vondsten die zijn gedaan in het zeegebied voor onze kust is het geboden om meer aandacht te schenken aan het marine milieu en de impact van verhoogde activiteiten in dit gebied te beheren. In

dit kader is het zaak dat verontreiniging van het zeegebied wordt voorkomen en dat er schade wordt aangericht aan kust en marine ecosystemen/hulpbronnen. Meer dan 80% van onze bevolking woont in het kustgebied waardoor dit gebied het grootste risicogebied voor zeespiegelstijging is. Het beleid zal zich derhalve moeten committeren op de bescherming van het kustgebied middels natuurlijke als kunstmatige kustbeschermingssystemen.

SDG 15: De zorg voor het leven op land gericht op de bescherming, herstel en bevordering van het duurzaam gebruik van ecosystemen en bossen. Suriname 's totale landoppervlakte is 163,820 km² met een bosbedekking van meer dan 93%. Suriname committeert zich internationaal voor behoud van haar bosbedekking op 93%, wat de potentie in zich draagt om financiële ondersteuning en duurzame partnerschappen veilig te kunnen stellen.

Vanuit het Land Degradatie Neutraliteit Programma (LDN) van het verdrag inzake Landdegradatie (*UN Convention to Combat Desertification*) is als resultaat uit de LDN-baseline in 2018 weergegeven dat de degradatie van de totale landoppervlakte 15.9% is met een stabiele landbedekking van 98.61%, stabiele land productiviteit van 72.79% en stabiele bodem organische koolstof (SOC) van 98.18%. Suriname zal met dit programma streven naar een balans tussen de uitdagingen (degradatie van enorme landoppervlakten wereldwijd) en kansen (mogelijkheden tot herstel en rehabilitatie) om te komen tot duurzaam landbeheer.

Kortom het uitgangspunt van het milieubeleid is een groene economie in de context van duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. Dit concept van de groene economie heeft de afgelopen jaren wereldwijd aandacht gekregen, vanwege de problemen waaronder klimaatsverandering en biodiversiteit verlies, verhoogde voedselprijzen en economische crisis, waarmee de wereldgemeenschap al jaren mee wordt geconfronteerd.

De beleidsdoelen van het Ministerie beperken zich niet tot bovengenoemde SDG's. Evenmin heeft het ministerie de exclusieve verantwoordelijkheid over deze doelstellingen. Het werkprogramma, dat het vervolg wordt van deze beleidsnota zal gedetailleerder ingaan op met name enkele subdoelen van SDG 12 die handelen over chemicaliën en afvalbeheer.

Er bestaat geen unieke definitie voor een groene economie, maar het concept benadrukt de economische dimensie van duurzaamheid, waarbij de nadruk wordt gelegd op de synergiën tussen economische groei en milieubescherming in plaats van om deze twee pilaren voor duurzame ontwikkeling als tegenpolen te zien. Binnen het nationaal milieubeleid betekent

een groene economie een economie welke menselijk welzijn en sociale gelijkheid wordt beoogd en tegelijkertijd de risico's voor het milieu worden gereduceerd.

Vooralsnog kan de groene ontwikkeling niet versneld op gang komen vanwege een scala van obstakels die met daadkrachtig en creatief beleid opgelost zullen moeten worden. Deze zijn onder meer:

- gebrekkige institutionele en menselijke capaciteit
- betrouwbare en actuele beleidsgerichte en baseline data
- verouderde en tekortschietende wet- en regelgeving
- geringe milieubewustzijn bij grote delen van de bevolking
- geen adequate afstemming tussen Ministeries met milieu gerelateerde taken
- onbekendheid van milieuvriendelijke technologieën
- het mobiliseren en het effectief aanwenden van fondsen

Beleidsprioriteiten ROM

Bij het aantreden van de regering Santhoki-Brunswijk zijn de beleidsprioriteiten verdeeld in drie fasen en wel de urgentiefase van negen maanden; de stabilisatiefase van vierentwintig maanden en de ontwikkelings- en moderniseringsfase die daarna volgt. Deze fasering wordt in dit beleidsdocument zoveel als mogelijk gevolgd hoewel, vanwege de institutionele beperkingen² alsmede de aard en doelstelling van het Ministerie van ROM, weinig ultra-korte termijn activiteiten daadwerkelijk passen binnen de urgentiefase die zich richt op armoedebestrijding, Covid 19 en het economisch crisisprogramma.

De belangrijkste pijler van het beleid van het Ministerie van ROM zal zijn om zowel het milieubeleid als het ruimtelijke ordeningsbeleid dichterbij de gewone bevolking te brengen. Dit vanuit het besef dat zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid alleen succesvol kunnen worden uitgevoerd indien er brede participatie is vanuit de maatschappij gedreven door de overtuiging van elk individu dat het hier niet enkel gaat om het welzijn van één generatie maar van het welzijn en voortbestaan van de mensheid. Een voorwaarde is echter dat de bevolking een beter besef krijgt van de voordelen van goede ordening en een gezond milieu. Het beleid op deze vlakken wordt nog te veel gezien als een activiteit van academici en projectprofessionals. Daarbij zal het decentralisatie model zoals uitgezet in de Raamwet Milieu ook worden toegepast bij de Ruimtelijke ordening.

Atjoni 2017

Een tweede belangrijke pijler van het beleid zal zijn om mechanismen voor mobilisatie van ontwikkelingsfondsen te ontsluiten zodat de voordelen die de Surinaamse natuur biedt aan het milieu, gecombineerd met een voortvarend beleid om eventuele degradatie van het milieu te voorkomen kunnen worden gecompenseerd met middelen afkomstig van meer ontwikkelde landen die een enorme carbon voetdruk hebben vanwege industrialisatie. De mobilisatie van fondsen uit milieuverdragen is een inspannende en specialistische activiteit waar Suriname weinig ervaring mee heeft. Het gevolg is ook dat ondanks, de relatief grote carbon opslag en de inspanningen van het land ter bescherming van het milieu, de revenuen die internationaal beschikbaar zijn, niet in significante mate zijn binnengestroomd. In 2019

² Het Ministerie wordt in de eerste maanden van de grond af opgebouwd

hebben de belangrijkste multilaterale ontwikkelingsbanken een gecombineerd bedrag van USD 61 miljard beschikbaar gesteld voor klimaatsverandering-gerelateerde ontwikkelingsprojecten. Hiervan was ca USD 41 miljard bestemd voor lage en middeninkomens economieën. Om deze ontwikkeling te keren en inhoud te geven aan het beleid van klimaatfinanciering zal een commissie worden ingesteld, bestaande uit (gespecialiseerde) financiële en milieudeskundigen om de mogelijke financieringsbronnen ook aan Suriname ten goede te doen komen.

Een derde strategie in deze is een intensief en kwalitatief beter accent op Public Private Partnership, al dan niet ondersteund door internationale organisaties die deze vorm van samenwerking ondersteunen. Vooral op het vlak van de ruimtelijke ordening zal samenwerking tussen de overheid en de particuliere sector zwaar gestimuleerd worden. Deze samenwerking zal zich niet enkel richten op financiële bijdragen van de particuliere sector maar ook ruime mogelijkheden voor inspraak voor beleidsformulering en uitvoering. De samenstelling van dit beleidsplan is al een goed voorbeeld hiervan.

In de urgentie fase worden de volgende programma's geïnitieerd:

Milieu- en geodata: beschikbaarheid en toegankelijkheid

Bruikbare milieu- en geodata ligt verspreid bij verschillende instanties die niet altijd vrijelijk toegankelijk zijn. Het rendement van de beschikbare data wordt echter beperkt door de terughoudendheid om afspraken te maken over standaardisatie en over integratie van data zodat veel meer informatie kan worden vrijgemaakt. De integratie, cq combinatie van datasets levert veel meer op dan de optelsom van losse databanken. Het MI-GLIS is geruime tijd geleden gestart met het initiatief om een Spatial Data Infrastructure op te zetten zodat het rendement van geodata kan worden vergroot. Een dergelijk platform maakt het mogelijk dat verschillende instituten hun data kunnen aanleveren op basis van vooraf gemaakte afspraken waardoor er rijke combinaties van gegevens verkregen kunnen worden. Ook het NIMOS is gestart met het opzetten van een milieudatanetwerk, waar de verschillende milieuactoren die data produceren, zijn vertegenwoordigd. Het Ministerie van ROM zal deze initiatieven ondersteunen en samen met de relevante instanties werken aan regelgeving om standaardisatie van gegevens, interoperabiliteit en toegangsnormen vast te stellen. Daarnaast zal gewerkt worden aan het digitaliseren van kaartmateriaal en rapporten van de vroegere Dienst Bodemkartering om te voorkomen dat de daar opgeslagen informatie voor eeuwig verloren gaat.

Inventarisatie van publieke terreinen

Publieke terreinen in Suriname horen voor het overgrote deel tot vrij domein en zijn helemaal niet of inadequaet geregistreerd conform de voorschriften van de Gliswet. Hierdoor is er dus ook geen sprake van perceelvorming en bestaat er juridisch geen verschil tussen deze terreinen en anderen waar geen zakelijk of persoonlijk recht op rust. Het zijn vrije terreinen die volgens de wet door het Ministerie, belast met de uitgifte van overheidsdomeingronden, legaal kunnen worden uitgegeven. Dit is een groot manco in het systeem van percelenregistratie in Suriname. Door dit manco zijn de excessen niet uitgebleven in de achterliggende jaren. Vele terreinen zijn verkaveld en uitgegeven en los van incidentele

protesten van de burgerij is er vaak weinig aan te doen. Deze omissie in de percelenregistratie zal structureel worden aangepakt door de terreinen c.q. gebieden te inventariseren, voorzien van een perceel identificatienummer en in de openbare registers onder vermelding van passende restricties worden geregistreerd. Openbare terreinen als de Cultuurtuin, de Palmentuin, pleinen over het hele land, schoolterreinen, het openlucht museum, geselecteerde bermen, speeltuinen en percelen waar staatsgebouwen op staan zullen worden geïnventariseerd en geregistreerd. Ook particuliere terreinen waar restricties bestaan over de bebouwing en bestemming zullen worden beschermd in de openbare registers. Registratie houdt echter niet in dat bedoelde terreinen niet kunnen worden toevertrouwd aan beheersorganen. Die bevoegdheid valt buiten de competentie van ROM.

Gevaarlijke stoffen

De import, opslag, transport, gebruik en verwijdering is niet voor alle soorten gevaarlijke stoffen even goed geregeld. Voor wat betreft chemicaliën die gebruikt worden in de landbouw heeft het Ministerie van LVV in samenwerking met de Douane een beleid t.a.v. de import van landbouwchemicaliën. Dit beleid dekt echter een klein deel van de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die voor verschillende doeleinden worden geïmporteerd. Verschillende industrieën gebruiken stoffen die ook onder de categorie van gevaarlijke stoffen vallen waaronder cyanide en ammoniumnitraat die gebruikt worden in de grootschalige mijnbouwsector. Verder ook het kwik dat in de kleinschalige mijnbouw gebruikt wordt en ook chloor, benzine, cadmium, chroom, etc.

Als de import, opslag, transport, het gebruik en de verwijdering van gevaarlijke stoffen niet goed worden gereguleerd worden kunnen er zich bedreigende situaties voordoen, of zelf rampen. In art. 35 van de Milieu Raamwet is vastgesteld dat de Nationale Milieu Autoriteit (NMA) regels en procedures zal ontwikkelen voor de regulering van gevaarlijke stoffen. Een gevaarlijke stof is elke stof die op basis van zijn eigenschappen een gevaar kan zijn voor de gezondheid van de mens en milieu. Dit is een vrij ruime definiëring en daarom zal spoedig per beschikking worden aangegeven welke stoffen voor Suriname tot gevaarlijke stoffen gerekend moeten worden.

Concrete acties die in dit kader uitgevoerd zullen worden zijn:

- Vaststellen Beschikking Gevaarlijke Stoffen van de Milieu Raamwet met daarin de procedures die zullen gelden voor de import, opslag, transport, het gebruik en de verwijdering van gevaarlijke stoffen en de lijst van gevaarlijke stoffen;
- Opzetten van een registratiesysteem voor iedereen (natuurlijke of rechtspersoon) die minimaal een van de stoffen op de lijst importeert, opslaat, transporteert, gebruikt of verwijdert;
- Instelling van controlemechanismen om erop toe te zien dat de reg wordt nageleefd;
- Begeleiding en sancties horen ook tot het pakket van interventies bij overtredingen.

Kwik verontreiniging buiten de goudsector

In Suriname staat kwik bekend vooral vanwege het gebruik in de kleinschalige goudsector. Echter komt kwik ook veelvuldig voor in een aantal producten die dagelijks in huishoudens gebruikt worden en een even groot gevaar vormen, zoals de TL, spaar en halogeenlampen. Ook komt het in sommige cosmetica zoals bleek crèmes voor. Verder wordt het in de tandheelkunde (tandheelkundig amalgaam) gebruikt om gaatjes in de tanden te dichten.

De meeste vormen van gebruik van kwik en kwikhoudende producten zijn in Suriname niet geregeld. Zo is er bijvoorbeeld geen goede registratie van kwikhoudende producten die worden geïmporteerd, omdat de importcodes die bij de Douane worden gehanteerd de verdere specificatie van deze soort producten niet toelaat. Ook is er geen adequate opvang van afval dat kwikhoudende producten bevat. Momenteel gaan afgedankte TL buizen en huishoud batterijen gewoon naar de vuilstortplaats, terwijl ze tot de categorie van gevaarlijk afval gerekend moeten worden en dus een andere verwerking moeten krijgen.

Concrete acties die in dit kader uitgevoerd zullen worden zijn:

- **Tandheelkundig amalgaam:**
 - In samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid zal er met de totale tandheelkundige sector gewerkt worden aan het vaststellen van een protocol voor gebruik van tandheelkundig amalgaam.
 - Verder zal er met de sector afspraken komen voor het verwerken van het afval dat vrijkomt bij het verwijderen van bestaande amalgaam vullingen.
 - Als derde zal er samen met de sector een awareness campagne worden opgezet om het belang van goed onderhoud van het gebit te benadrukken bij de gemeenschap.
- **Goudopkoop in de binnenstad van Paramaribo:** het goud dat gewonnen wordt in de kleinschalige goudmijnbouw wordt in Paramaribo verkocht aan Goudopkoop bedrijven. Door slechte regulering hebben veel van de goudopkoop bedrijven zich gevestigd midden in woonwijken en winkels waar bij de verbranding van het goud, gevaarlijke hoeveelheden kwik vrij komen in de vorm van damp. De goudopkoop in het centrum van Paramaribo zal daarom worden gereguleerd.
 - In samenwerking met de Deviezen Commissie zullen de vergunningsvoorwaarden worden geëvalueerd en aangepast, zodat deze bedrijven zich niet meet in bewoonde gebieden kunnen vestigen;
 - Voor de bedrijven die zich reeds gevestigd hebben in woonwijken zal er naar alternatieven gekeken worden om hen te verplaatsen naar beter geschikte locaties;
 - En zullen er samen met de NMA gekeken worden naar het aanpassen van de processen in hun bedrijven om zo te voorkomen dat er meer damp vrijkomt.
 - Vanwege de Milieu Raamwet zullen deze bedrijven ook een milieuvergunning moeten aanvragen en aan voorwaarden voldoen.

Operationaliseren Milieu Effecten Analyse proces

Heel vaak worden grootschalige projecten uitgevoerd zonder dat er vooraf eerst goed is nagegaan wat de effecten van een dergelijke activiteiten zullen zijn op het milieu en de gemeenschappen in de omgeving. Vooral activiteiten die in het binnenland van Suriname worden ontplooid kunnen hele negatieve effecten hebben als die niet op de juiste manier worden geanalyseerd en gemitigeerd. Daarom is er in de Milieu Raamwet een aantal artikelen opgenomen waarin de Milieu Effecten Analyse (MEA) wordt gehanteerd als instrument om die overheid van de nodige informatie te voorzien om een weloverwogen besluit te nemen bij het toekennen van concessies en vergunningen. Om een aanvang te maken met het operationaliseren hiervan zal op korte termijn worden gewerkt aan de aanneming van het Besluit MEA-plichtige activiteiten en het besluit MEA criteria en procedures alsmede het integreren van Free, prior and Informal Consent (FPIC) in samenwerking met het Ministerie belast met Regionale Ontwikkeling.

Hervormingsbeleid Milieu

Aan beleidsvoornemens voor de sector milieu ontbreekt het niet. Op vrijwel elk sub-gebied van milieu zijn legio rapporten geproduceerd en adviezen geformuleerd. Het beleid zal nu prioriteiten stellen op basis van de beschikbare menselijke en financiële capaciteit in Suriname. Na een korte periode van prioriteitsstelling zal veel energie gestopt moeten worden in de daadwerkelijke uitvoering. Vooralsnog zijn de volgende prioriteitsgebieden aan de orde:

Afvalmanagement

Het afvalbeheer in Suriname is niet adequaat geregeld. Door de jaren heen heeft het Ministerie van Openbare Werken enkele belangrijke stappen kunnen zetten in de vuilophaal in Groot-Paramaribo en hebben verscheidene DC's de vuilophaal in hun district ook kunnen regelen. Behalve vuilophaal verdient een verantwoorde verwerking ook een professionele aanpak. Vanwege haar ongunstige opzet zorgt de vuilstortplaats te Ornamibo voor veel overlast in de omgeving. Verder vindt er grote mate van vervuiling van het grondwater en de bodem plaats vanwege het feit dat de vuilstortplaats niet voorzien is een goede vochtwerende laag (liner). Ook wordt verschillende soorten afval bij elkaar gestort op de vuilstortplaats, dus ook gevaarlijk afval.

Overal ter wereld en ook in Suriname is plastic afval de grootste afvalsoort in de vuilstortplaats. Plasticvervuiling begint grote proporties aan te nemen met alle gevolgen voor het milieu en de ontwateringswegen. Ook in vissen, vogels en de laatste tijd in bepaalde voeding is aangetoond dat micro en nano plastic niet afgebroken wordt. Van dit plastic wordt aangenomen dat het zelfs de celwanden van organismen kan doordringen. Het Ministerie van Handel en Industrie heeft in 2018 de eerste stap genomen door de import en het gebruik van styrofoam voor consumptie doeleinden te verbieden. Vanuit ROM zullen voorbereidingen getroffen worden om single-used plastics systematisch te verbannen. Onder single-use plastic verstaat men plastics die maar één keer worden gebruikt. Sommige plastic soorten kunnen al door middel van recycling opnieuw worden gebruikt. Hierdoor worden ze langer uit het milieu gehouden.

Concrete acties die in dit kader uitgevoerd zullen worden zijn:

- Verder stimuleren van recycling van plastic flessen en zakken;
- Samen met het Ministerie van OW een gecontroleerde vuilstortplaats opzetten en tevens nagaan in hoeverre Ornamibo nog gebruikt kan en moet worden;
- Werken aan het vaststellen van normen voor adequate afvalmanagement in Suriname.

Regulering van industriële milieuvervuiling

Ook voor wat betreft de regulering van industriële milieuvervuiling heeft Suriname nog een lange weg te gaan. Op dit moment zijn er geen regels die de lozing en uitstoot van verontreinigende stoffen in het milieu door industrieën reguleert. Er vindt dus geen verwerking van het afvalwater van industrieën plaats voordat het wordt geloosd in de

rivieren, kanalen en krekens. De Milieu Raamwet heeft in artikelen 27 t/m 29 de regulering van industriële activiteiten en hun impact op het milieu gereguleerd.

Operationalisering Milieu Raamwet

Bij de aanneming en afkondiging van de Milieu Raamwet was er geen sprake van een ministerie belast met milieu en dat per 16 juli 2020 het ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu is ingesteld, welke onder andere belast is met de coördinatie van het totale milieugebeuren in Suriname. De milieu raamwet voorziet in het opzetten van een Nationale Milieu Autoriteit alsook in milieu regelgeving en sancties voor milieudelict. De NMA heeft conform de milieu raamwet de bevoegdheid om het totaal milieu management van Suriname ter hand te nemen. De recente ontwikkeling is dat de NMA voortaan begrotingstechnisch zal ressorteren onder het Ministerie van ROM en dat de beleidstaken en coördinatie van het milieu gebeuren onderdeel zullen zijn van dit ministerie. Er zal dus in het kader van de wijziging in de milieustructuur (institutioneel) een overgangperiode worden ingebouwd waarbij zowel het Ministerie van ROM als de NMA kunnen geraken tot de adequate institutionele opzet van de organisaties.

Het Ministerie van ROM is het beleidsorgaan en de NMA is het technisch uitvoerend en toezichthoudend orgaan. Binnen het geheel van het nationale beleid ten aanzien van het milieu heeft het ministerie een belangrijke rol te vervullen, het is de brug tussen de NMA en de ministeries belast met milieu gerelateerde taken alsook van de private sector en de gemeenschap in het kader van het duurzaam beheer van het Surinaams milieu. De NMA zal de nodige ondersteuning bieden aan het Ministerie van ROM bij het verwezenlijken van relevante regelgeving (staatsbesluiten) welke op basis van de Milieu Raamwet worden voorgeschreven. Ook het buitenlands beleid in het kader van milieu wordt gevoerd door het Ministerie van ROM in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking.

Randvoorwaarden NMA

Voor de succesvolle implementatie van de Milieu Raamwet zijn er randvoorwaarden:

Deskundig, integer en goed leiderschap: zoals elk ander instituut staat en valt het succes van de implementatie met goed leiderschap. De NMA moet geleid worden door een groep van personen die beschikt over de juiste kennis en kwaliteiten. De wet zegt dat de NMA wordt bestuurd door een directie bestaande uit de Directeur en Onderdirecteuren. Deze worden benoemd door de President en regelen hun werk middels een Directie reglement. De Raad van Toezicht (RvT) is belast met het toezicht op het financieel beheer en bestuur dat door het bestuur van de NMA wordt gevoerd. Het is aan te raden de RvT een zo goed mogelijke weerspiegeling te laten zijn van de stakeholders van de NMA in haar werkzaamheden.

Momenteel hebben zowel het NIMOS als CM geen adequate huisvesting. Hoewel er vanuit het NIMOS reeds stappen ondernomen zijn om ontwerpen voor een eigen kantoorpand te maken, is het grootste heikel punt het gebrek aan beschikbare grond om het op te zetten. Vanwege het Ministerie van ROM worden voorbereidingen getroffen om het pand van het

vroegere Dienst Bodem Kartering te restaureren en eventueel uit te breiden zodat het Ministerie een eigen onderkomen kan hebben.

Budgettaire ondersteuning: het is de bedoeling dat de NMA financieel zelfstandig wordt. Echter mag de bijdrage van de overheid hierin niet missen. In de eerste jaren van de NMA zal de bijdrage vanuit de centrale overheid groter zijn. Het is belangrijk dat de NMA voldoende budget heeft om capabel personeel aan te trekken en de nodige administratieve en technische activiteiten uit te voeren. Samen met het ministerie zal de NMA ook actief op zoek moeten gaan financiering van haar activiteiten.

Technische ondersteuning: de NMA betreedt nieuw terrein met het implementeren van een wettelijke regeling die is geconcentreerd op milieubeheer. Om zich op adequate wijze van haar taken te kwijten, zal de NMA de nodige technische ondersteuning moeten krijgen van nationale en internationale organisaties. Hierbij vervult ROM een cruciale rol om deze samenwerkingen te promoten, aan te gaan en toe te zien op een richtige uitvoering. Te denken valt onder andere aan het aangaan van MoUs met soortgelijke instituten en organen in andere landen om kennisuitwisseling te promoten, projectfinanciering middels het indienen van projectvoorstellen, etc.

Algehele goede samenwerking waarbij alle neuzen in een richting wijzen: een andere belangrijke rol die is weggelegd voor ROM is het ondersteunen van de activiteiten die in het kader van de Milieu Raamwet worden uitgevoerd is door de totale regering (Raad van Ministers) tijdig te informeren over de te ondernemen stappen, van mening te wisselen over de te ondernemen acties, en deze tezamen met de NMA te incorporeren in het beleid en de uitvoering daarvan.

Prioriteitstelling

Er zijn twintig onderwerpen in de Milieu Raamwet waarover er nadere regelingen moeten worden gemaakt. Uit deze groep van twintig zijn er regelingen die dwingend moeten worden uitgevoerd en daarvan zijn er weer enkelen die vanwege hun aard en strekking voorkeur genieten. Het overzicht van prioriteitsactiviteiten is opgenomen in bijlage 1.

Milieu informatie verstrekking

In de afgelopen periode zijn er veel rapporten en adviezen uitgebracht over kaders van het milieubeleid. Hoewel deze rapporten zijn geproduceerd na intensieve stakeholders consultaties, hebben de boodschappen de gemeenschap in onvoldoende mate bereikt. Het ministerie zal zich inspannen om de vertaalslag te maken van de conclusies van de vele rapporten naar de taal van de gewone burger en vooral de jeugd. Het Ministerie zal zich richten op de productie van informatieve producten die de milieubewustwording van de doorsnee burger moet bevorderen. Veel aandacht zal worden geschonken aan de mobilisatie van gemeenschap om hun omgeving schoon te houden, respect te hebben voor het groen en andere levende organismen. Samen met NGO's, zal worden gewerkt aan het ontwikkelen van milieu educatie en informatieproducten. Informatieproducten over onder meer, het omgaan

met gevaarlijke stoffen, klimaatverandering, mariene biodiversiteit en genetisch gemanipuleerde organismen.

Hervormingsbeleid Ruimtelijke Ordening

Het ruimtelijke ordeningsbeleid in Suriname zal vanwege eerdergenoemde redenen getemporiseerd op gang komen. De capaciteitsopbouw van het Ministerie, de erkenning, de initiële prestaties, de bewustwording en ondersteuning van de gemeenschap, de politieke commitering en de beschikbaarheid van financiële middelen zullen allen factoren zijn die het tempo en de plaats van de ruimtelijke ordening in Suriname zullen bepalen. Gelet op de beperkte financiële middelen zal gestart worden met een aantal beleidsprogramma's die geen substantiële financiële middelen behoeven. Public Private Partnership zal binnen het te voeren beleid ook een heel belangrijke factor zijn. De beleidsmaatregelen in de initiële fase zijn als volgt:

Bestemmingsplannen

Een van de hoofdtaken van het Ministerie van ROM is de samenstelling van bestemmingsplannen voor geselecteerde gebieden in Suriname. Een bestemmingsplan is een beleidsstuk waarin het bevoegd gezag (Regering, Districtsraad, Ressortraad, De Nationale Assemblée) de visie op de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van een gebied vastlegt. Met andere woorden: het plan beschrijft wat er met de ruimte in een bepaald gebied mag gebeuren. Een bestemmingsplan geeft aan hoe de grond gebruikt mag worden, in sommige gevallen wat op de grond gebouwd mag worden en, indien nodig, verdere restricties op de aanwending van de grond kan stellen.

Afhankelijk van de noodzaak zullen bestemmingsplannen voor geselecteerde gebieden worden samengesteld. In de eerste regeerperiode zullen gebieden als Atjoni, Albina en het gebied rond de Nickeriehaven speciale aandacht krijgen vanwege voorgenomen ontwikkelingen die in de gebieden zullen plaatsvinden.

Vernieuwde richtlijnen voor verkavelingsplannen

Richtlijnen voor verkavelingsplannen bestaan al. In de afgelopen jaren zijn ze verder uitgebreid door de afdeling Planologie van het Ministerie van Openbare werken. In beginsel maken bepalingen in bestemmingsplannen deze richtlijnen overbodig. Maar omdat de eerste bestemmingsplannen volgens de procedures van de Stedenbouwkundige Wet pas over twee of drie jaren gereed kunnen zijn en bovendien een beperkt deel van Suriname zullen omvatten, is het gewenst om over dergelijke richtlijnen te beschikken.

Op grond van de Stedenbouwkundige Wet (art. 10 lid 1) kan de minister aan de goedkeuring van een verkavelingsplan voorwaarden verbinden. Dit geeft de mogelijkheid om te werken aan een minimale kwaliteit voor verkavelingen. Dit plan is te realiseren door opdracht te geven aan een commissie met deskundigen op de gebieden van onder anderen waterbeheer, geodesie, weginrichting en wegenbouw en sociale architectuur. Deze moeten zich baseren op wat op dit punt binnen de Planologische Afdeling van het Ministerie van Openbare Werken is gedaan. Binnen drie maanden moet de commissie in staat zijn om tot een voorstel voor richtlijnen te komen. Na vaststelling moet een brede bekendmaking van de richtlijnen volgen.

Nationale Nota Ruimtelijke Ordening

Als voorloper op een wet Ruimtelijke Ordening en om het beleid met betrekking tot de Ruimtelijke Ordening draagkracht te geven zal voor Suriname een eerste nota Ruimtelijke Ordening worden samengesteld. Deze nota zal het resultaat zijn van diepgaande discussies over de doelstellingen, taakverdelingen, definiëring van de relevante terminologie, visies en beperkingen van de ruimtelijke ordening in Suriname. Een nota Ruimtelijke Ordening dient om besluiten die tot stand zijn gekomen na breedvoerig overleg vast te leggen en voldoende wetskracht te geven zodat afgesproken principes ook op de lange termijn vastgehouden worden en gevrijwaard zijn van politieke wispelturigheid. De nota zal als basis dienen voor de Wet Ruimtelijke Ordening.

Wet Ruimtelijke Ordening

Voor een adequate uitvoering van het beleid is een ontwerpwet Ruimtelijke Ordening ideaal. Echter vraagt de voorbereiding hiervan tijd, maar gelukkig biedt de bestaande wetgeving voldoende handvatten om aan de ruimtelijke ordening te werken waarbij voor het Ministerie van ROM wel belangrijk is dat de taken, bevoegdheden en rollen toegewezen aan andere Ministeries op een juridisch verantwoorde manier aan haar worden overgedragen. De belangrijkste wetgevingsproducten in Suriname zijn vooralsnog de Planwet (G.B.1973 No.89) en de Stedenbouwkundige wet (G.B. 1972 no. 96, en de wijzigingen in de loop der jaren).

Voor een goede invulling van de ruimtelijke ordening is een lange termijn nationaal strategisch ontwikkelingsplan essentieel. De ontwikkeling van een nationaal strategisch ontwikkelingsplan is de aangelegenheid van het Planbureau. Het is daarom ook belangrijk om het licht over de positionering en invulling van het Planbureau te schijnen.

In de Planwet worden enkele ruimtelijke ordeningstaken toebedeeld aan het Planbureau terwijl de Stedenbouwkundige wet, het Ministerie van Openbare Werken belast met ruimtelijke ordeningstaken en dan wel afgebakend tot stedelijke gebieden. Deze wetten dateren van begin zeventiger jaren en zijn sedertdien niet aangepast aan bestuurlijke en maatschappelijke veranderingen of nieuwe inzichten in de ruimtelijke ordening. Fundamentele zaken zoals medezeggenschap van burgers en ontwikkelingen in het binnenland worden niet meegenomen. De nieuwe wet Ruimtelijke Ordening zal ongetwijfeld wel elementen van de bestaande wetten meenemen maar zal onder meer de volgende elementen meenemen:

1. Een duidelijke afbakening van taken en bevoegdheden
2. De betrokkenheid van burgers en regionale bestuursorganen
3. De manier waarop financiering van de uitvoering zal plaatsvinden

De voorbereiding van de nieuwe wet zal gepaard gaan met een grondige discussie uitmondend in een nota Ruimtelijke Ordening.

Ontwikkelingsplan Paramaribo

In 2019 is een nieuw Managementplan voor de historische binnenstad van Paramaribo gepresenteerd met financiering uit het PURP project van de IDB.

Lange termijn doelen hebben vooral betrekking op verbetering van de openbare ruimte, verbetering van de levendigheid en vergroting van bewustwording van architectuur en openbare ruimte. Het Ministerie van ROM kan deze initiatieven sterk ondersteunen met passende wetgeving (en mogelijk beheersstructuren) om de aangegeven visie te realiseren en de doelen te beschermen. Te denken valt aan een bij wet vast te stellen plan vergelijkbaar met een bestemmingsplan.

Low Cost Verbetering van de Verkeerscirculatie in Groot-Paramaribo

Het verkeer in het gebied dat als Groot-Paramaribo kan worden aangeduid (Paramaribo, Wanica, Commewijne, stagneert makkelijk tijdens en buiten spitsuren. Verbetering hiervan kan worden bereikt door maatregelen te treffen in de sfeer van heropvoeding van weggebruikers en het doorvoeren van eenvoudige aanpassingen in de verkeersplanning.

In dit kader kan bijvoorbeeld het strafbaar stellen van het bezet houden van kruizingsvlakken van wegen, een opvoedkundig effect hebben op het slechte en egoïstisch rijgedrag van vele weggebruikers. Het simpelweg dubbel-arceren van deze kruizingsvlakken, verbeteren van de verkeersvoorlichting en opvoeren van de controle door de verkeerspolitie, hoeft niet veel geld te kosten.

Nieuw industriegebied Paranam

Het plan dat door de IDB omstreeks 2011 voor Paranam is ontwikkeld, kan worden herbekeken en eventueel geïmplementeerd door afspraken te maken met het bedrijfsleven die kunnen bijdragen in de kosten. Ook andere initiatieven van Suralco zelf zullen aan een grondige evaluatie worden onderworpen. De voormalige haven van de Suralco te Paranam kan worden gerehabiliteerd en benut worden voor verscheping van de exportproducten uit dit gebied. Idem ten aanzien van de Johan Adolf Pengel International Airport voor luchttransport van exportproducten uit dit gebied.

Bij een eventuele uitvoering van deze projecten zal nodig zijn dat de overheid ingrijpende ruimtelijke ordening interventies pleegt om deze grote initiatieven te ondersteunen.

Ruimtelijke ordeningsplannen dorpsgemeenschappen

Suriname telt talloze dorpen van zowel inheemsen als marrons die zich ongestructureerd ontwikkelen. Vanuit de gedachte dat ontwikkeling van gemeenschappen begint bij de grond waarop ze leven is het zaak dat de dorpen volgens een bepaalde structuur worden ontwikkeld om de gronden te verheffen tot economische instrumenten die op termijn kunnen worden ingezet als onderpand om de bevolking toegang te verschaffen tot bancaire kredieten. Ongeordende en ongedefinieerde percelen zullen moeilijk kunnen worden omgezet in economische goederen wat betekent dat de dorpen, ook na een eventuele oplossing van de grondenrechten problematiek, geen instrument van ontwikkeling kunnen zijn. Het is daarom geboden dat in een vroeg stadium structuur wordt gebracht in de verschillende dorpen die dat nog niet hebben, ongeacht de grondenrechtensituatie. Het Ministerie van ROM zal vanuit deze benadering, in samenwerking met het Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sport,

werken aan dorpsontwikkelingsprogramma's en richtlijnen om minstens een basisstructuur te brengen in het infrastructureel systeem van de dorpen. De programma's zullen uiteraard in nauwe samenspraak met de dorpsbewoners moeten geschieden en zo dicht mogelijk aansluiten op de culturele gewoontes van de plaatselijke bevolking.

Duurzame financieringsmechanismen

In september 2019, UN Climate Action Summit in New York, kondigden de multilaterale banken hun klimaatactiedoelstellingen voor 2025 aan: een collectieve inzet van klimaatfinanciering van ten minste US\$ 61 miljard, met US\$ 41 miljard voor lage inkomens en middeninkomenslanden (zie bijlage 2). Deze committering van de multilaterale banken biedt veel mogelijkheden voor Suriname om, gegeven haar positieve klimaat positie, te opteren voor financiering. Naast deze committeringen zijn een aantal mechanismen die operationeel zijn maar waarvan veel meer mag worden verwacht afhankelijk van het diplomatieke lobbywerk en de mobilisatie capaciteit van Suriname om deze mechanismen op optimale wijze aan te spreken. Hieronder wordt een exposé gegeven van mogelijke financieringsbronnen waar extra aandacht aan zal worden besteed.

1. REDD+³

Binnen de VN-klimaatconventie (UNFCCC) is er een speciaal mechanisme ontwikkeld die de rol van bossen tegen klimaatsverandering promoot en ondersteunt. Dit mechanisme, REDD+, kwam in 2008 tot stand en heeft als doel financiële vergoeding te bieden aan landen die zich inzetten om op significante schaal ontbossing en bosdegradatie tegen te gaan. Na een eerste poging voor deelname in 2009, trad Suriname in 2012 toe tot dit mechanisme en kreeg in 2013 US\$ 3.8 miljoen toegezegd om haar REDD+ voorbereidingsfase op te starten. Momenteel verkeert Suriname in het afrondend deel van deze fase. Hierna zal worden overgegaan naar de implementatie fase, waarbij substantieel meer middelen kunnen worden vrijgemaakt en REDD+ projecten volgens de geldende internationale standaarden kunnen worden uitgevoerd.

2. HFLD⁴

Suriname behoort tot de categorie van landen met een high forest cover (>50%) & low deforestation rate (< 0.22%), HFLD. Onze bossen fungeren als carbon opslag plaats voor de wereld en vervullen daardoor een belangrijke rol. Daarentegen, komt Suriname nauwelijks in aanmerking voor internationale klimaatfinanciering en wordt zelf enorm bedreigt door de gevolgen van klimaatsverandering, m.n. zeespiegelstijging. Tegen deze achtergrond initieerde Suriname de mobilisatie van de HFLD-landen ten einde, de toegang van deze groep tot internationale klimaatfinanciering te verbeteren. Op basis van de "Krutu of Paramaribo Joint Declaration on HFLD Climate Finance Mobilization" (2019) zal Suriname in samen met internationale geaccrediteerde organisaties en NGO's, waaronder de United Nations Developing Programme (UNDP), de Inter-American Development Bank (IDB) en de Forest for Life Partnership (F4LP) werken aan het initiëren van projecten die bedoeld zijn op het financieren van duurzame productiesystemen in de bosbouw en milieusector. Het voorbereidend traject welke reeds is afgelegd met deze instituten, zal verder worden

³ REDD+: countries' efforts to **Reduce Emissions from Deforestation and forest Degradation**, and foster conservation, sustainable management of forests, and enhancement of forest carbon stocks.

⁴ "HFLD" refers to the nations with "High forestation and Low deforestation". Worldwide, Suriname has the highest percentage of its land mass (about 93%) covered by intact forest, with a low rate of loss

uitgewerkt en vervolgd. Ook de mogelijkheden met Noorwegen, die zich reeds bereidwillig heeft verklaard voor samenwerking in dit verband, zullen verder worden uitgewerkt.

3. Bilaterale financieringsmechanismen

De VN klimaat conventie (UNFCCC) biedt de mogelijkheid aan landen om bilaterale samenwerkingsovereenkomsten aan te gaan onder het Parijs akkoord, ten einde bij te dragen aan haar doelstellingen, t.w.: het beperken van de gemiddelde mondiale temperatuurstijging onder de 2°C, met inspanningen om de stijging verder te beperken tot 1.5°C.

Binnen het Parijs akkoord hebben ontwikkelde landen een gezamenlijke mobilisatie van US\$ 100 miljard per jaar voor de periode 2020-2025 toegezegd aan de Green Climate Fund (GCF), als stimulans aan ontwikkelingslanden voor het realiseren van dringende adaptatie en mitigatie maatregelen tegen klimaatsverandering.

Binnen de mogelijkheden van bilaterale samenwerking op het gebied van klimaatsverandering moet in eerste instantie gedacht worden aan een samenwerkingsverband met **Noorwegen** en met Nederland. Het laatste vooral in het kader van de verstevigde relaties sinds het aantreden van de nieuwe regering.

Voor wat betreft Noorwegen is bekend dat dit land een voorloper is op het gebied van de financiering van inspanningen van ontwikkelingslanden in het kader van klimaatsverandering. Het belangrijkste voorbeeld voor Suriname is het samenwerkingsverband tussen Noorwegen en Guyana waarbij een bedrag van bijna USD200mln is beschikbaar gesteld voor het conserveren van het bos in Guyana. Ook de republiek Gabon langs de westkust van centraal Afrika heeft als HFLD land voordeel gehaald uit de samenwerking met Noorwegen. Hoewel er in de afgelopen jaren vruchtbare gesprekken zijn gevoerd met Noorwegen is het helaas niet gekomen tot een harde afspraak voor financiering.. De gesprekken met dit land zullen worden hervat en in samenwerking met de relevante Surinaamse instanties zullen voorwaarden en procedures in beeld worden gebracht om financiering los te krijgen.

Nederland heeft zich als ontwikkeld land binnen het Parijs akkoord o.a. gecommitteerd haar carbon emissie drastisch te reduceren in de loop naar 2030 en bij te dragen aan de mobilisatie van US\$ 100 miljard bij de GCF. Als gevolg hiervan heeft Nederland reeds in 2014 Euro 100 miljoen toegezegd aan dit fonds. Hiernaast is Nederland een grote donor voor andere Multilaterale Ontwikkelingsbanken, VN-organisaties en andere fondsen die een belangrijke rol spelen in de strijd van ontwikkelingslanden tegen klimaatsverandering.

Binnen de vernieuwde relatie van Nederland en Suriname bestaat er hierdoor ruimte een milieucomponent in te voeren. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een Emission Trading Systems (ETS) onder de structuren van de UNFCCC, omdat Suriname in staat is om met de carbon opslagcapaciteit van 13.1 Gt CO₂ eq. van haar bossen, invulling te geven aan het helpen balanceren van de positief carbon emissie balans van Nederland, die volgens haar Seventh National Communication aan de UNFCCC, in 2015 een totale CO₂ emissie had van 202.0 Tg CO₂ eq. De samenwerkingsmogelijkheden hiervoor en andere mogelijke modaliteiten zullen verder worden uitgewerkt. Met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, International Business en internationale samenwerking zal worden samengewerkt om de klimaatfinanciering in bilateraal verband met Nederland op de agenda te plaatsen.

4. Nationaal Milieufonds

In de Raamwet Milieu is voorzien in een milieufonds. Het doel van dit fonds is in grote lijnen om de financiering van maatregelen voor bescherming, conservering en duurzaam gebruik van het milieu te structureren en garanderen. De meeste duurzame beleidsmaatregelen voor behoud van het milieu zouden middels dit fonds kunnen worden gefinancierd. De funding van dit fonds moet komen uit o.a. staatsmiddelen, milieuheffingen, schenkingen etc. Dit fonds zal ook kunnen dienen als intermediair en beheerder van bijdragen van de particuliere sector of internationaal verkregen middelen. Het succes van lokale particuliere en buitenlandse funding is echter in grote mate afhankelijk van de autonomie, professionaliteit en het transparant beheer van dit fonds. De grootste uitdaging wordt om aan deze voorwaarden te voldoen. De beleidspilaar van public private partnership in het milieubeleid zal voor een groot deel afhankelijk zijn van het succes van het milieufonds.

Bijlage 1

Aan de hand van het belang van het vaststellen van nadere regels is er een categorisering gemaakt van uitvoeringsbesluiten voor de operationalisering van de Nationale Milieu Autoriteit.

1. Categorie 1: binnen 1 jaar na inwerkingtreding Milieuwet
2. Categorie 2: binnen 2 jaar na inwerkingtreding Milieuwet
3. Categorie 3: 3 – 5 jaar na inwerkingtreding Milieuwet
4. Categorie 4: indien nodig (als blijkt dat er geen wettelijke bepalingen over het onderwerp bestaan of indien de NMA/ Regering het nodig acht een bepaald onderwerp nader te regelen).

No.	Artikel no.	Onderwerp	Soort regeling	Dwingende bepaling	Prioriteit
1.	3 lid 3	Taken en bevoegdheden NMA	Staatsbesluit		4
2.	4 lid 5	Directie Reglement	Reglement	X	2
3.	5 lid 4	Functie-eisen directie, personeel, rechtspositie directeur en onderdirecteur	Staatsbesluit	X	2
	7 lid 3	Raad van Toezicht/ verdere taken en bevoegdheden van de RvT	Staatsbesluit		2
4.	19 lid 4	Nadere regels inzake het milieufonds	Staatsbesluit	X	1
	22 lid 1	Activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben op het milieu en waarvoor de Milieu Autoriteit bevoegd is een milieu effecten analyse te vorderen	Staatsbesluit	X	1
5.	24 lid 3	Strategische Milieu Effecten analyse (SEA)	Staatsbesluit	X	3
6.	25	Milieu Effecten Analyse proces	Staatsbesluit	X	1
7.	27 lid 4	Milieuverontreiniging en Normstelling/ Substanties, voorwerpen of verschijnselen die milieukwaliteit aantasten	Beschikking	X	1
8.					
9.	33 lid 1	De normen en procedures voor het behandelen van afval	Beschikking	X	1
10.	35 lid 1	Gevaarlijke Stoffen/ Aanduiden van stoffen als gevaarlijk	Beschikking	X	1
11.	37 lid 3	Milieu Audits	Staatsbesluit	X	3
12.	47 lid 2	Vaststelling Milieudelicten en Strafbepalingen/ opnemen en wijzigen lijst milieudelicten	Staatsbesluit		4
13.	52 lid 3	Geschillenbeslechting/ Inrichting en Samenstelling Arbitrage Commissie	Staatsbesluit	X	3
14.	55 lid 4	Maatregelen/Uitvoering van maatregelen en bijkomende straffen	Staatsbesluit		4
15.	61	Aanvullende voorschriften/	Staatsbesluit		4
16.	62 lid 3	Opsporing/ Structuur Milieu Controleurs	Staatsbesluit	X	1
17.	63 lid 2	Inbeslagneming/Wijze van inbeslagneming	Staatsbesluit		4
18.	67 lid 1	Stilhouden/Vordering tot stilhouden	Staatsbesluit		4
19.	67 lid 2	Versperring/ Versperring Openbare land- en waterwegen	Beschikking		4
20.	69 lid 3	Verzegeling/Verzegeling van Plaatsen zoals genoemd in art. 65 lid 3	Staatsbesluit		4
21.	74	Algemene delegatiebepaling	Staatsbesluit		4

De uitvoeringsbesluiten die in het eerste jaar zullen worden gepubliceerd zijn:

1. Milieu Fonds;
2. MEA-plichtige activiteiten;
3. MEA criteria en procedures;
4. Normstelling Milieuverontreiniging;
5. Afvalmanagement;
6. Gevaarlijke stoffen;
7. Structuur Milieu Controleurs.

Van de bovengenoemde uitvoeringsbesluiten zijn er reeds 5 in concept af (Milieu Fonds; MEA-plichtige activiteiten; MEA criteria en procedures; Normstelling Milieuverontreiniging; Gevaarlijke stoffen).

MDB CLIMATE FINANCE 2019

KEY FIGURES

IN 2019 THE MULTILATERAL DEVELOPMENT BANKS (MDBs) LISTED BELOW COMMITTED A TOTAL OF **US\$ 61 BILLION** IN CLIMATE FINANCE IN ALL ECONOMIES WHERE THEY OPERATE. OF THIS TOTAL, **US\$ 41 BILLION** WAS FOR LOW-INCOME AND MIDDLE-INCOME ECONOMIES.

CLIMATE FINANCE COMMITMENTS BY MDB

African Development Bank
Total **US\$ 3,600 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 3,600 million**

Inter-American Development Bank Group
Total **US\$ 4,958 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 4,417 million**

Asian Development Bank
Total **US\$ 7,073 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 7,068 million**

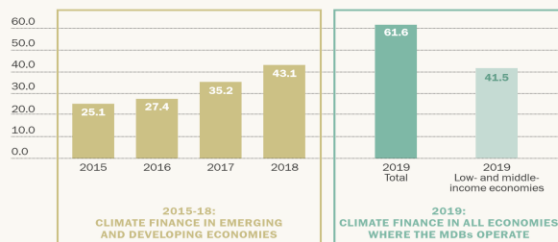
Islamic Development Bank
Total **US\$ 466 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 464 million**

European Bank for Reconstruction and Development
Total **US\$ 5,002 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 3,923 million**

World Bank Group
Total **US\$ 18,806 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 18,437 million**

European Investment Bank
Total **US\$ 21,658 million**
For low- and middle-income economies **US\$ 3,558 million**

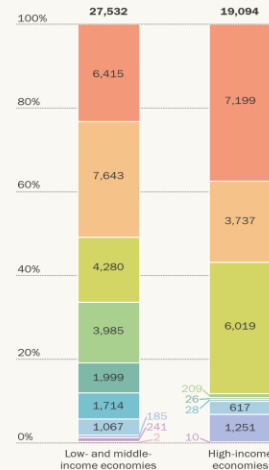
TOTAL REPORTED MDB CLIMATE FINANCE COMMITMENTS, 2015-19 (IN US\$ MILLION)

TOTAL MDB CLIMATE FINANCE BY ACTIVITY

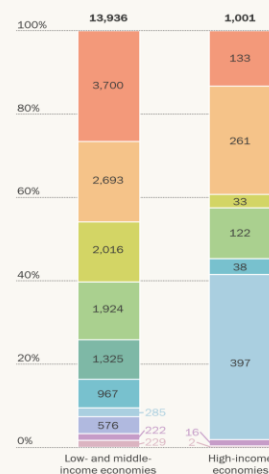
MITIGATION FINANCE US\$ 46,625 million

- Transport US\$ 13,614 million**
- Renewable energy US\$ 11,380 million**
- Energy efficiency US\$ 10,299 million**
- Cross-cutting issues US\$ 4,193 million**
- Lower-carbon and efficient energy generation US\$ 2,024 million**
- Agriculture, aquaculture, forestry and land-use US\$ 1,742 million**
- Waste and wastewater US\$ 1,684 million**
- Low-carbon technologies US\$ 1,436 million**
- Non-energy GHG reductions US\$ 251 million**
- Miscellaneous US\$ 2 million**

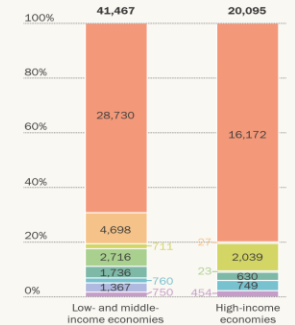
ADAPTATION FINANCE US\$ 14,937 million

- Energy, transport and other built environment and infrastructure US\$ 3,833 million**
- Water and wastewater systems US\$ 2,954 million**
- Institutional capacity support or technical assistance US\$ 2,049 million**
- Cross-cutting sectors US\$ 2,045 million**
- Other agricultural and ecological resources US\$ 1,325 million**
- Crop and food production US\$ 1,005 million**
- Coastal and riverine infrastructure US\$ 682 million**
- Financial services US\$ 576 million**
- Information and communications technology US\$ 237 million**
- Industry, manufacturing and trade US\$ 230 million**

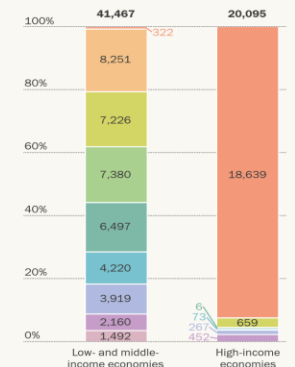
TOTAL MDB CLIMATE FINANCE BY INSTRUMENT

- Investment loan US\$ 44,901 million**
- Policy-based financing US\$ 4,725 million**
- Line of credit US\$ 2,750 million**
- Grant US\$ 2,739 million**
- Guarantee US\$ 2,366 million**
- Equity US\$ 1,510 million**
- Results-based financing US\$ 1,367 million**
- Other instruments US\$ 1,204 million**

TOTAL MDB CLIMATE FINANCE BY REGION

- Europe: EU US\$ 18,960 million**
- South Asia US\$ 8,251 million**
- Latin America and the Caribbean US\$ 7,885 million**
- Sub-Saharan Africa US\$ 7,380 million**
- East Asia and the Pacific US\$ 6,503 million**
- Europe: Non-EU US\$ 4,293 million**
- Middle East and North Africa US\$ 4,186 million**
- Multi-regional US\$ 2,612 million**
- Central Asia US\$ 1,492 million**

MDB CLIMATE FINANCE AND CO-FINANCE (IN US\$ MILLION)

